

ПРЕДГОВОРЪ.

Възможността за съдържанието на повече или по-малко въоръжени сили въ едно господарство, независимо отъ неговитѣ политически цѣли и съображения, зависи, както е известно, отъ срѣдствата на страната за поддържането и снабдяването имъ съ разнитѣ необходими, а така сжщо и отъ источника за комплектуването имъ. Срѣдствата — главнитѣ фактори за съдържанието на повече или по-малко въоръжени сили, се обусловлюватъ, както знаемъ, отъ цѣлъ рѣдъ условия въ поминъка на населението: величината на страната, физическитѣ ѝ свойства, производителността — земледѣлческа и промишленна, търговията и пр. и пр., а готовността на населението, да даде материала за комплектуването на въоръженитѣ сили и съдържанието имъ — отъ плѣмения съставъ на населението. Качеството на въоръженитѣ сили въ едно господарство, зависи отъ физическитѣ и морални особености на населението, а върху дѣйствиата на тия сили, въ даденъ случай, влияеть съобщенията и мѣстността. Излиза, прочее, че изучаването въоръженитѣ сили на една страна — своята или съсѣднитѣ, което изучаване, безъ съмнение, трѣбва да съставлява първата необходимостъ на всѣки офицеръ, се състои, не въ единичното само знание и изучаване ефектива имъ въ мирно и военно врѣме, и въ тѣхната организация, обучение и възпитание, но и въ изучаването срѣдствата, които обусловлюватъ: 1) тѣхното комплектуване, г. е. населението; 2) поддържането и снабдяването имъ съ разнитѣ припаси — богатството на страната; 3) качествеността имъ — нравствеността и санитарното състояние на населението и, 4) срѣдствата за прѣвдигането имъ отъ едно мѣсто на друго — съобщенията. Рѣководими отъ идеята, че такова всестранно изучаване на страната ни въ военно отношение, има твърдѣ важно значение въ общата подготовка на армията ни за въ бжджитѣ ѝ прѣдзначения и, при това, като съзнаваме, трудноститѣ, които г. г. офицеритѣ биха могли да срѣщнатъ при отсъствието на каквито и да било пособия по изучаването даннитѣ, влияючи на въоръженитѣ сили и срѣдствата на страната, ний се завземемъ съ издаването на настоящия трудъ, който, както го показва и самото му заглавие, не е нищо друго, освѣнъ *сборникъ на разни статистически свѣдения* за Княжеството, съ кратки обяснения на тия данни, разбира се, до колкото е било това възможно при днешното състояние на нашата официална статистика.

Источниците отъ които сме се ползували при съставянето на настоящия сборникъ, сж указани въ началото на самитѣ текстове, за това считаме за излишно да изброяваме тукъ.